

cnosti, stavše se dle práva podstatnou součástíkou věci hlavní. Že by pak vozíky samy nebylo lze považovati za zařízení v dolech ve smyslu §u 85 písm. c) tr. zák., stížnost nepopírá a důvodně popírati nemůže. Pozůstáváť účel dolování nejen v tom, by hmota byla od země odloučena, nýbrž také v tom, aby byla vyvezena z dolu ven; tomuto právě účelu slouží však zmíněné vozíky s příslušenstvím k nim patřícím a nepodléhá tudíž pochybnosti, že jsou zařízením v dolech ve smyslu §§ů 85 písm. c) a 337 tr. zák. Poněvadž pak zavinění obžalovaného vztahuje se na provoz takových vozíků, je kvalifikace v obžalobu daného opomenutí podle §u 337 tr. zák. úplně ospravedlněna a nemůže přijíti v úvahu pouze všeobecné ustanovení §u 335 tr. zák. (§ 336 tr. zák.), jež uvádí pouze příkladmo zvláštní případy, na které se má použití všeobecného pravidla §u 335 tr. zák.

Čís. 1991.

Při pochodu baterie po silnici jsou vojenské osoby, vedením jejím pověřené a právem velení vybavené, formelně oprávněny učiniti opatření k udržení nerušeného pochodu a dáti civilním povozům příkaz k zastavení další jízdy; požívají tu ochrany §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 20. května 1925, Zm I 232/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 24. února 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinými přestupkem podle §u 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Pokud jde o výtky, činěné rozsudku podle čís. 5 a 9 b), správně 9 a) §u 281 tr. ř., dlužno především zaujati stanovisko k základní otázce, zda desátníka H-a a poručíka H-ho, z nichž onen byl dělovodem, tento vedl baterii, lze pokládati za osoby v §u 68 tr. zák. jmenované. Stížnost to popírá, tvrdíc, že zákon mluví pouze o vojenské stráži a nikoli o vojsku na pochodu. Stížnost je na omylu. Dlužno sice připustiti, že vojsko na pochodu nelze považovati za vojenskou stráž ve smyslu příslušných předpisů vojenských. Naproti tomu je však nepochybně, že každá svou službu vykonávající osoba vojenská, bez rozdílu, náleží-li stavu důstojnickému, či nikoli, provádí úkony státní moci vojenské. Stát má právo a povinnost ku sebezachování a potřebuje ku své ochraně vojenské moci. Tato sama je pak výronem státní výsostnosti a svrchovanosti. Výkon moci vojenské ve všech odvětvích slouží tudíž účelům státním, totiž ochraně a udržení státu. Z toho plyne, že každý, kdo, konaje uvnitř vojenského organismu službu, činí opatření, vytryskající ze státní moci vojenské, obstarává tím záležitosti vládní (§ 101 tr. zák.) a vystupuje tudíž jako úředník státu. Nikoli jako vojenská stráž, ale jako úředník měl proto poručík H-ý nárok na ochranu podle §u 68 tr. zák. a neméně desátník H.; záležít s hlediska §u 68 tr. zák. jen na tom, aby osoba dle

ustanovení tohoto chráněná vykonávala vůbec státní funkci, a klade § 68 tr. zák. úředníkovi výslovně na roveň služebníka, pokud se jedná o ochranu vrchnostenské osoby vykonávající úřad nebo službu. Dále vytýká stížnost, že v rozsudku schází zjištění, že poručík H-ý konal svůj úřad nebo službu, když kázal obžalované zastaviti a vojskem obklopiti. Výtka je bezdůvodná. Nalézací soud vyslovuje opětovně, že jak desátník H. tak i poručík H-ý konali v době spáchání činu obžalovanými službu, a dochází zjištění to svého opodstatnění ve skutečnosti, že dotyčná baterie dělostřeleckého pluku pochodovala z bitevní střelby a že poručík H-ý ji vedl a desátník H. byl při ní dělovodem. Z důvodu a u výkonu této služby vyzval pak desátník H. obžalovaného Bohumila K-a, aby s potahem, jím řízeným, maličko posečkal, že baterie ihned přejde; jen u výkonu své služby zakročil též poručík H-ý, když mu bylo hlášeno závadné jednání tohoto obžalovaného proti desátníku H-ovi a jen u výkonu služby i poručík H-ý vyzval opět obžalovaného Bohumila K-a, aby alespoň chvíli povoz zastavil, kteréžto výzvy však obžalovaný neuposlechl, naopak vystoupil proti poručíkovi způsobem, opodstatňujícím urážku slovem i skutkem ve smyslu §u 312 tr. zák. Dle zjištění rozsudkových tázal se poručík obžalovaného Bohumila K-a na jeho jméno teprve po té, když tento obžalovaný se byl již dopustil urážek; odchyluje se proto stížnost nepřipustně od zjištění těch, tvrdíc, že poručík H-ý zadržel obžalované v jich jízdě jen za účelem zjištění jména, k vůli čemuž prý se mohl obrátiti na přítomného strážníka nebo jméno zjistiti přečtením na voze. Zjištěním rozsudkovým přiči se též tvrzení stížnosti, že poručík obklopil obžalované vojskem. Zjišťujeť soud pouze, že poručík po marných výzvách poručil vojákům, aby vůz zastavili.

Námítkou, že není zjištěno, zda patří k výkonu úřadu (služby) velitele baterie, zdržovati na volné, neuzavřené silnici jedoucí povoz, chce stížnost patrně uplatňovati věcnou neoprávněnost úředního výkonu. Leč námítka ta je právně nezávažná. Vzhledem ku znění §u 312 tr. zák., jenž ohrožuje trestem každou slovem neb skutkem učiněnou urážku osob v §u 68 tr. zák. naznačených, jsou-li ve výkonu vrchnostenského příkazu nebo ve výkonu jejich úřadu neb služby, je směrodatno pouze formelní oprávnění k úřednímu výkonu, které úřednímu nebo vrchnostenskému orgánu propůjčuje ochranu podle §u 68 tr. zák. Vyžaduje proto zákon pro odsouzení podle §u 312 tr. zák. pouze, by služební výkon spadl do oboru práv a povinností, osobě v §u 68 tr. zák. jmenované moci jejího postavení služebního náležejících. Nemůže pak býti sporu o tom, že při pochodu horské baterie po silnici jsou vojenské osoby, vedením jejím pověřené a právem velení vybavené, oprávněny k udržení nerušeného pochodu učiniti žádoucí opatření a dáti v důsledku toho civilním povozům též příkaz k zastavení další jízdy. Jak desátník tak i poručík jednali u výkonu zmíněného oprávnění a je proto jejich formelní oprávnění k výzvě na obžalované, aby posečkali, až přejede baterie, nepochybné. Naproti tomu nelze však při posuzování přičitatelnosti jednání podle §u 312 tr. zák. uvažovati, zda zakročení uvedených vojenských osob bylo v daném případě věcně oprávněno, poněvadž k rozhodování o této otázce slouží cesta jiná, najmě cesta stížnosti, která však nespadá do rámce tohoto řízení zrušovacího. Obžalovaní měli formelně oprávně-

něné výzvě vyhověti a, měli-li za to, že postupem vojenských osob byla porušena jejich práva, domáhati se nápravy cestou přípustnou a nikoli způsobem, jímž se dostali do rozporu se zákonem trestným.

Čís. 1992.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.).

»Majetkovou újmou« ve smyslu článku I. čís. 1 posl. odst. zákona jest nejen skutečná škoda (§ 1293 obč. zák.), nýbrž i ušlý zisk, jež bylo lze očekávati podle obyčejného sběhu věcí.

(Rozh. ze dne 25. května 1925, Zm I 180/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. ledna 1925, jímž byli obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby, vznesené na Kateřinu J-ovou pro přečin podle článku I čís. 1 a) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. a §u 8 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., na Jana E-a pro přečin spoluviny na tomto přečinu podle §§ů 5 a 239 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní Kateřina J-ová a Jan E. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby, Kateřina J-ová z toho důvodu, že soud dospěl k přesvědčení, že obžalovaná prokázala, že jí postoupením bytu vzešly takové újmy majetkové, které se vyrovnají poskytnutému majetkovému prospěchu podle posledního odstavce článku I. čís. 1 zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 Sb. z. a n., Jan E. z toho důvodu, že nemůže býti řeči o spoluvině tam, kde není viny u vlastního pachatele. Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá tento rozsudek v celém rozsahu, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. pro právně mylné posouzení věci a nelze jí upříti oprávnění. Soud má za prokázáno, že obžalovaná Kateřina J-ová si dala od manželů H-ových vyplatiti 14.000 Kč výhradně jako odstupné za postoupení bytu, že si tedy dala z tohoto důvodu od nich poskytnouti majetkový prospěch. Od tohoto majetkového prospěchu bylo odečteno 2500 Kč za náklady adaptace bytu a výlohy stěhování, proti čemuž se nečiní námitek. Avšak podle názoru nalézacího soudu žádala obžalovaná i zbytek 11.500 Kč beztrestně, poněvadž z daleka nevyvažuje kapitálu, jehož by bylo třeba, aby vynesl na úrocích 2000 Kč, které obžalovaná v poslední době před postoupením bytu na podnájemném (260 Kč měsíčně) po srážce vlastní činže ročně dostávala a která jí postoupením bytu vzhledem ke ztrátě možnosti podnájmu ušla.

Tento názor není správným. Nelze ovšem souhlasiti s vývody zmateční stížnosti, pokud uplatňuje, že újma, kterou obžalovaná utrpěla